

ΓΟΥΣΤΑΒΟΥ ΓΚΕΪΓΕΡΣΤΑΜ

ΧΙΟΝΙΣΜΕΝΟΣ ΧΕΙΜΩΝΑΣ

«Κρύνω φριχτά», είπε η γρηά, και κοίταξε γύρω τρομαγμένη. «Λές νάνε αυτός ο θάνατος, Ζέντερμπεργκ;»

«Έξέτασε ακόμα μιὰ φορὰ τὰ πόδια της και κάθισε σὲ μιὰ καρέκλα πλάι σὸ κρεβάτι.

«Τὸ πιστεύεις;» ξαναρώτησε ἡ γρηά πὸ ἐπιμόνα.

«Αὐτὸ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ ξέρη», ἀπάντησε ὁ Ζέντερμπεργκ και χωρὶς νὰ σκέφτεται τίποτα ὠρμημένο τὰ μάτια του ὑγραήκανε τόσο πολὺ, πὸν ἀναγκάστηκε νὰ τὰ κουνήσει μὲ τὸ χέρι του.

«Ὅλα τὰ αἰσθήματα πὸν ἐνοιῶθε τὸ πρῶτ' εἶχανε ἐξαφανιστῆ, τώρα ἐνοιῶθε μόνο τὴ μεγάλη θεβαιότητα τοῦ θανάτου, πὸν δὲ θὰ παρατήση κανένα και πὸν ὁ καθένας τὸν αἰσιάνεται σὰ μιὰ προειδοποίηση πρὸς τὸν ἑαυτὸ του τὸν ἴδιο, ὅσες φορὲς τὸν ἀντιδικος. Τώρα συναισιανότανε πολὺ θαδεῖα πόσο ἀδικος και σκληρός εἶχε γρηά στὴ γρηά και τοῦθε ἡ ξαγρική ἐπιθυμία νὰ τῆς πῆ και προτοῦ πεθάνει. Ἐφραγγε μὲς σὸ μωαλό του νὰ θοῆ και ἀπ' ὅσα εἶχε διαβάσει σχετικὰ, μὰ μόνο τὴ νεκρωσίμη ἀκολουθία θυμότανε—αὐτὴ τὴν ἤξερε ἀπ' ἔξω, γιατί τὴ διάδαζε ὀλοένα, ὅσες φορὲς ἐνοιῶθε μιὰ πείση και σκεφτότανε τὴν ἁμαρτωλὴ ζωὴ του και τὴν ἐπιλείμενη αἰωνιότητα. Μὰ δὲν τὸ βάσταγε ἡ καρδιά του νὰ πῆ, ἔτσι και μὲ τὴ σκέψη του, ἁμαρτωλὴ και τὴ γυναίκα του, ὅπως τὸλεγε τόσο συχνὰ σὰ περασμένα. Δὲν ἦτανε θέβαια θρήσκα—δουνογὸς καθόλου, και ποτὲ δὲ θέλησε νὰ τὸν ἀκολουθήση στὸν ἔσπερινό. Τοῦ εἶχε μείνει ὅμως μιὰ πιστὴ σύζυγος σ' ὀλάκερη τὴ ζωὴ τους. Γιὰ τ' ὅτις ἦταν γρηά σ' αὐτὸ δὲν ἐφταιγε θέβαια αὐτὴ, οὔτε και κανεὶς ἄλλος. Νὰ τῆς διαβάσει πάλι τίποτα δὲν ἤθελε, πολὺ περισσότερο τώρα, ἐπειδὴ ποτὲ της δὲν τῆς ἄρσεε τὸ διάβασμα. Ἴσως νὰ τὸν παρακαλοῦσε μονάχη της γι' αὐτὸ και τότε μποροῦσε γρηαὶ νὰ τὸ κάνη. Ἐνοιῶθε μιὰν ὀρηγανία πρὸς τὸ θάνατο, πὸν δούλευε τώρα γιὰ νὰ καταστρέψη τὴ ζωὴ τῆς γυναίκας του κ' ἐπειτα ἔνα ἄλλο ἀκαθόριστο σοναίστημα, τάχα πὸς ἔπρεπε νὰ πεθάνη ὅπως ἡ ἴδια τὸχε θέλησει.

Ἐπρεπε ὅμως νὰ τῆς πῆ και σὺλλογιστίανε τώρα τί ἦτανε κείνο πὸν θέλησε νὰ πῆ. Τὸ μισοσκόταδο ἀπλωνότανε ὀλοένα θαδύτερο μὲς στὴν κάμαρα, πὸν ὅλα ἦτανε σιωπηλά. Ἡ γρηά ἀνάσαινε τόσο σιγά, πὸν μόλις τὴν ἀκούγανε οἱ ἄλλοι δυὸ πὸν καθότιονσαν και περμιέτανε τὴ στιγμή πὸν θάροχότανε ὁ θάνατος. Ὁ Γιόχαν εἶχε ἀνάψει τὸ τοιμπούκι του και καθότιανε ὑπομονητικὰ σὲ μιὰ καρέκλα μὸς σὸ τῶκι, ἐνῶ ἔθγαζε λίγο λίγο τὸν καπνὸ ἀπ' τὸ στόμα του. Δὲν ἀκουγότανε τίποτ' ἄλλο ἀπὸ τὸ τριζοκόπημα τοῦ τοιμπουκιοῦ και τὸ κικικ τοῦ ρωλογιοῦ, πὸν ἔκοβε σκληρὰ και μονότονα τὴ σιωπὴ, σὰ νᾶθελε κάδε του χιτέπος ν' ἀνισορῆση και γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ζωὴ, πὸν σὲ κάθε δευτερόλεπτο σιμώνει και πὸν κοντὰ σὸ θάνατο. Γύρω ἀπὸ τὸ χαμηλὸ κρεβάτι, πὸν θροισκότανε πάνω στὴ γωνιά, ἀπλωνότανε πηχτὸ σκουαδι.—Ὁ Ζέντερμπεργκ μόνο μποροῦσε κάπου κάπου νὰ βλέπη τὰ μάτια τῆς γρηᾶς νὰ

λαμπυρίζουνε, ὅσες φορὲς τ' ἀνογε, θέλοντας νὰ δῆ ἂν θροισκεται ἀκόμα στὴ ζωὴ.

«Ὁξω εἶχε ἀρχίσει πάλι νὰ χιονίζει.»

Ὁ ἀνατολικὸς ἀνεμος ἔσπρωγγε μὲ δυνατὰ κ' ἀπίομα γρηήματα τὸ χιόνι ὀλοῖσα πάνω στὴν πόρτα, πὸν τρώταζε πάνω σὰ μῦσκοιλά της κ' ἀπὸ μιὰν ἀνοιχτὴ χαρμαάδα ἔμπαζε μέσα σὸ δωμάτιο τὸν κρύον ἀγέρο. Ὁ καιροδείχτης πάνω στὴ στέγη σιγίγγλιαζε σὰ τὸν πηγαίνανε δῶθε κείθε τὰ χιτηήματα τοῦ ἀγέρο κ' ἀπὸ τὸ παράθυρο φαινότανε, σάμπως ἔνα ἄσπρο, θαρὸν σόννεφο νὰ περὶζωνε τὸ σπύτι, θέλοντας νὰ τὸ θάψη κάτω ἀπὸ τοὺς πεκνοὺς ὄγκους του.

Ἐάγγον ἡ γρηά ἀνοιξε τὰ μάτια της κ' ἔκανε μιὰ κίνηση σὰ νᾶθελε νὰ μιλήση.

«Θές τίποτα;» ρώτησε ὁ Ζέντερμπεργκ κ' ὁ Γιόχαν ἔθγαλε τὸ τοιμπούκι ἀπὸ τὸ στόμα του, γεμάτος περιέργεια, γιὰ ν' ἀκούση τί μποροῦσε νάνε.

«Δὲν πῆγε ἀλήθεια κανεὶς νὰ δῆ τὴ γελάδα», εἶπε ἡ γρηά μὲ ἀδυνατισμένη γωνή.

Ὁ Γιόχαν σηκώθηκε ἀμέσως, χαροῖμενος πὸν ἀκουσε και μιὰ ζωντανὴ κουδέτη μέσα σὲ κείνη τὴ σιωπὴ πὸν δὲν τοιμοῦσε πρῶτος αὐτὸς νὰ διακόψη.

«Μπορῶ νὰ πάω», εἶπε, ἐνῶ καθάρισε σκεφτικὸς τὸ τοιμπούκι του και τῶθαλε μὲς στὴν τσέπη του.

Κι' ὁ Ζέντερμπεργκ εἶχε σηκωθῆ, μὰ ξανακάθισε ἀμέσως, ἀφ' οὔ ἤθελε νὰ πάη ὁ ἄλλος. Ὁ Γιόχαν πῆγε τὸ σκουαδο του και πῆγε ὄς τὴν πόρτα, πατώντας πάνω στὶς μύτες τῶν παπουτιῶν του, τὴν ἀνοιξε προσεχτικὰ κ' ὕστερα τὴν ἔκλεισε σιγὰ πίσω του.

Τὰ μάτια τῆς γρηᾶς κλείσανε πάλι. Ἡ σκέψη γιὰ τὴ γελάδα, πὸν πάρα λίγο νὰ ξεχαστῆ γιὰ χιτηή της, τὴν ἔβπησε ἀπὸ τὴ νύκνη της, μὰ τώρα δὲν εἶχε πὰ νὰ πῆ τίποτα.

«Δὲν πρέπει νὰ ξερχῆς, Ζέντερμπεργκ, νὰ τῆς δίνης κάπου-κάπου και λίγο ἄλιτω, μουρμουρίζουσε.

Ὁ Ζέντερμπεργκ ἔγγεψε. Τὸ πρόσωπό του μόνο κουνήθηκε. Εἶχε σιγεϊδίσει στὴ σιωπὴ και δὲν ἤθελε νὰ τὴ διακόψη. Κάπου-κάπου γύριζε νὰ δῆ τὸ πρόσωπο τῆς γυναίκας του, μὴν τύχη κ' εἶχε ἐρθῆ καμια μεταβολή, μὰ δὲν μποροῦσε νὰ δῆ ἦταν πὸς δὲν εἶχε γτάσει ἀκόμα τὸ τέλος, ἐπειδὴ ὀλένε τὰ χεῖλη της, σὰ νὰ μιλοῦσε μὲ τὸν ἑαυτὸ της.

Ἔτσι κάθισε κάμποσην ὄρα χωρὶς νὰ νοιῶθῆ τίποτ' ἄλλο ἀπὸ ἔνα εἶδος ἐκπληξη γιὰ ὅλα κείνα πὸν τόσο ξαγρικὰ και ἀκαρτέρευτα τότε βρήκανε.

Ἐάγγον ἡ γρηά ἀνοιξε και πάλι τὰ μάτια της κ' ἔκανε μιὰ κίνηση σὰ νὰ ζητοῦσε και.

Ὁ Ζέντερμπεργκ πῆδησε ὀρθιος.

«Τί τρέχει;» ρώτησε.

«Τίποτα», μουρμουρίζουσε ἡ γρηά, «τίποτα, μόνο πὸν εἶνε τόσο σκουεινά.»

Ὁ Ζέντερμπεργκ ἐνοιῶσε ἔνα δυνατὸ πόνο, πὸν τὴν προηγούμενη θαδιά της εἶχε φερθῆ τόσο σκληρὰ, ἐπειδὴ ἤθελε ν' ἀνάγη λίγο φῶς.

Πῆγε νὰ θοῆ τὰ σῆματα κ' ἀναγε τὴ λάμπα, ἐνῶ ἔκανε τὴ σκέψη: Νὰ μὴν πεθάνη τουλάχιστο σὰ σκουεινά.

Ἀκούμπησε τὴ λάμπα σὲ τρόπο πὸν νὰ μὴν πέφτῆ τὸ φῶς της σὰ μάτια τῆς γυναίκας του και τέλος,

δὲν εἶχε φυσικά νὰ κἀνῃ τίποτ' ἄλλο, πῆγε καὶ κἀθῆρε πάλι στὴν παλιά του θέση.

Τότε εἶδε πὼς ἡ γομφὴ ἔκανε μερικὲς κινήσεις, σὰ νὰ ψηλαγοῦσε τὸ σκέπασμα, πὼς ἀνοιξε σιγὰ τὸ σιόμα της, σὰ νὰ βῆε νὰ τῆ ἀκούα καὶ τι καὶ πὼς σὶὸ τέλος κάρῳωσε τὰ μάτια της μπροστά της. Ἐκεῖνος ἔσπυγε γιὰ νὰ μορῶνῃ ν' ἀκούῃ καλύτερα, μὴ δὲν ἄκουε τίποτα. Τὸ κεφάλι της ἔγειρε ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά πάνω σὶα παλιὰ μαξιλάρια, ἔτσι καθὼς γινόντανε καὶ σὶν τὴν ἔπαιρνε ὁ ὕπνος, καὶ τὰ σαγῶνια κλειστήκανε σφιχτά.

Τώρα πιά τέλιωσε, σκέφτηκε ὁ Ζέντεριπεργκ. Σήκωσε ψηλά τὸ χέρι της κ' ὕστερα τ' ἄφησε νὰ πέσῃ. Κ' ἔπεσε βαρὺ πάνω σὶὸ μικρὸ συμαζεμένο κορμί της. Ἡ πρώτη ὄμως σκέψη του ἦταν αὐτή: Τίποτα περισσότερο λοιπὸν δὲν εἶνε ὁ θάνατος;

Ἀπὸ παλιὰ συνήθεια τῆς σταύρωσε τὰ χέρια καὶ κἀθῆρε κάμποσο σιωπηλὸς μπρὸς σὶτὴ νεκρή, πὼς εἶχε σβησθῆ μετὴν ἐνδοκία πὼς σβῆνε: ἕνα γύσσημα τὸ γ' ὡς τῆς καντήλας.

Ἐνα ἀγκομάχημα τὸν ἔπιασε. Θυμῆθηκε ξαφνικά πόσο ἦταν τρομαγμένη ἡ γυναίκα του τὴν προηγούμενη μέρα, σὶν εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὸ δάσος, πὼς εἶχε πάει γιὰ ξύλα.

Τὸ ἄφαινε πὼς ὁ Γιόχαν ἔμενε πάρα πολλὴν ὥρα κ' ἦταν ἔτοιμος νὰ βῆξ ὄξω γιὰ νὰ τὸν φέρῃ.

Κεῖνῃ τῇ στιγμῇ ἀκουστήκανε δῆμῶτα σὶτῆν εἴσοδο κ' ὁ Γιόχαν μπῆκε μέσα.

Ὁ Ζέντεριπεργκ πῆρε δύναμη γιὰ νὰ μὴ δείξῃ σὶὸν ἄλλο τὴν ἀδυναμία του: τὸν κοίταξε ἠρεμῶς καὶ κοῦνησε τὸ κεφάλι του.

«Τώρα τέλιωσε», εἶπε.

Ὁ Γιόχαν πλησίασε τὸ κρεβάτι κ' ἔτσι σταδῆκανε γιὰ κάμποσην ὥρα κ' οἱ δύο τους, παρατηρώντας σιωπηλοὶ τὴν πεθαμένη.

«Σάμπως ὅλοι δὲν πρέπει νὰ πεθάνουμε;» εἶπε ὁ Γιόχαν γύνωντας χάμω.

Ὁ Ζέντεριπεργκ ἔγενε γιὰ νὰ δείξῃ ὅτι κατάλαβε πὼς ὁ ἄλλος ἠθέλε νὰ τοῦ φανερώσῃ μ' αὐτὸ τὴ συμπῶνια του.

Μέρες ὕστερ' ἀπὸ κεῖ βαστοῦσε ἕνα τρομερὸ χιόνισμα, ὁ ἀγέρας φυσοῦσε βορειοανατολικά καὶ τὸ δάσος βαρειαναστέναζε γύρω ἀπὸ τὸ σπιτάκι.

Γιὰ νὰ φέρονε τώρα μιὰ σαβυνότρα οὔτε νὰ τὸ σκεφτῆ κανεὶς δὲν ἦτανε. Γι' αὐτὸ ὁ Ζέντεριπεργκ ἔκλεισε μοναχὸς του τὰ μάτια τῆς πεθαμένης, ἔπλυνε τὸ κορμί της καὶ τὴν τύλιξε σ' ἕνα σεντόνι. Μιὰ παλιὰ κάσα, πὼς εἶχανε ξεχάσει κεῖ πέρα ἀπὸ τὴν προηγούμενη χρονιά οἱ ἐπισκέφτες τοῦ καλοκαιριοῦ, τὴν ἔστρωσε μ' ἄχυρα ἀπὸ μέσα, ἔπλωσε πάνω ἕνα σεντόνι κ' ἔτοιμασε ἕνα μαξιλάρι γιὰ τὸ κεφάλι.

Ἐπειὸν σιμῶσανε μετὴν τὸ Γιόχαν τὴν πεθαμένη ἀπὸ τὸ κρεβάτι καὶ τὴ βάλανε μέσα σὶτὴν κάσα. Ἐπρεπε νὰ τὴ μεταφέρουνε σὶτὴν παράγκα πὼς εἶχανε μέσα τὶς θάρκες καὶ νὰ τὴν ἀφήσουνε κεῖ πέρα ὡς τὴ στιγμῇ πὼς θὰ καλυτέρευε ὁ καιρὸς, γιὰ νὰ μπορέσουνε νὰ τὴν πᾶνε σὶτὴν ἐκκληροιά.

Πόσον καιρὸς τώρα θάμενε κεῖ πέρα, αὐτὸ δὲν μποροῦσε φυσικά νὰ τὸ ξέρῃ κανεὶς, καὶ γι' αὐτὸ ὁ Ζέντεριπεργκ εἶχε τὴ γνώμη πὼς θάταν ἄδικο νὰ μείνῃ τόσο καιρὸς ἄθαφτη, χωρὶς νὰ διαβασθῇ καὶ

σὶτὴ νεκρή, κανένας ἱερὸς λόγος. Νὰ τῆς διαβάσῃ ὁ ἴδιος τὴ νεκρώσιμη ἀκολουθία δὲν ἀποκοιτοῦσε, γιὰ αὐτὸ ἐπὶ τέλους ἦτανε ἀποκλειστικὸ δικαίωμα τοῦ παπᾶ. Καὶ τις ὄμως ἔπρεπε νὰ διαβασθῇ, κ' ἔνοιωθε πὼς ἂν ἴδανε αὐτὸ θὰ γινόντανε ὕστερα πὼς ἡσυχος. Θάτανε ἕνα ἄδικο ἐναντίο τῆς γυναίκας, νὰ μείνῃ ἔτσι τόσο καιρὸς ἄθαφτη, κ' ὁ Ζέντεριπεργκ δὲν ἴθδελε, γιὰ τὸ δὲν εἶχε ποτὲ τὸν ἀδικῆσῃ ἀνθρώπο.

Ὁ Γιόχαν ἀνοιξε μετὴν τὸ γινῶρι ἕνα δρόμο ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ χιόνι ἴσαμε τὴν παράγκα, πὼς βρισκότανε κατὼ σὶτὴ χαμηλὴ ξύλινη γέφυρα, ἐκεῖ πὼς γυλάγανε τὸ καλοκαίρι τὶς θάρκες ἀπὸ τὴ φυσοκοθαλασσιά. Τώρα πιά δὲν ἔβλεπε κανεὶς τίποτ' ἄλλο κεῖ πέρα ἀπὸ σωροὺς χιόνια τὸν ἕνα πάνω σὶὸν ἄλλο. Ἀπὸ τὴ γέφυρα μόνο ἕνα παλὸνκι φαίνοντανε κ' ἀπὸ τὸ θρόαχο, πὼς εἶχε πάνω τὸ πανιεροκόνηταρ, μόνο τὴν ψηλότερη κορῆ μποροῦσε κανεὶς νὰ ξεχωρίσῃ. Σὶτὴν παράγκα εἶχε μὴ μέσα τὸ χιόνι ἀπὸ τὶς χαρμάδες καὶ εἶχε σχηματῶσει μικρὲς σῖβες μέσα σὶς θάρκες. Σὶὸν ἕνα τοῖχο ἦτανε στρωμένο χιόνι, μὰ τὸ εἶδη τῆς φαρεντικῆς καὶ τὰ δύχτια κρεμῶντοσαν ἀπὸ τὸ ταβάνι στεγνὰ καὶ προφυλαγμένα. Βγάλανε ἀπὸ μέσα τὰ σκουπίδια, καθάρισανε τὸ πάτωμα καὶ βάλανε σὶὸν τοίχους ἐλατόκλαδα. Τὶς ἀράγγες μάλιστα τὶς ἔβγαλε ὁ Ζέντεριπεργκ ὁ ἴδιος ἀπὸ τὸ ταβάνι. Καλύτερο ἐκκληροιάκι δὲν μποροῦσε βέβαια νὰ γίνῃ μετὴν τὶς δύσκολες κείνες συνθήκες, καὶ σὶα μεταφέρανε τὴν κάσα, τὸ ἄσπρο νεκροκρέββατο φάνταζε μιὰν ὁμορφιά ἀνάμεσα σὶς πρασινάδες.

Ὁ Ζέντεριπεργκ σιάνηκε σὶτὴν πόρτα μετὴν τὸ σκούφο σὶὸ χέρι κ' ὁ Γιόχαν ἔμεινε πλάι του. Ἐπειὸν ὁ Ζέντεριπεργκ φόρεσε τὰ ματογιόλια του καὶ διάβασε μετὴν τρεμάμενη φωνὴ καὶ ἀπὸ τὸ προσευχητήριο γιὰ τὴν πεθαμένη:

Ταξείδευε, ὄμο σὶὸ καλὸ, ζωὴ ταπεινωμένη, τὶ ὄν ἔτσι θέλει το ὁ θεὸς σὶὸν οὐρανὸ πηγαίνει ψηλά ἡ ψυχὴ μου, καὶ γλυκὰ νὰ κοιμηθῇ τὴν κάνει σὶα μιὰ γαλήνη ἀτέρμονη, σ' ἀκούσαντο λιμάνι, πὼς ἐκεῖ θὲ νάβῃ γι' ἀμοιβὴ αἰῶνια εἰρήνη μόνο, μπρὸς σὶὸν θεοῦ τὸ φρωτεῖν κ' ἀγγελικόνε θρόνο.

Ἐκανε μιὰ μικρὴ πᾶψη καὶ κοίταξε τὸ Γιόχαν, πὼς σιεκότανε πλάι του μετὴν χαμηλωμένα μάτια καὶ μετὴν τὸ σκούφο του οἰμένο πίσω.

Ἐπειὸν πῆρε τὴν παλιὰ βίβλο του μετὴν τὸ φαγωμένο ξάφυλλο καὶ τὶς πολλὲς διπλωμένες ἄκρες καὶ διάβασε τὸ κεφάλαιο ἀπὸ τὸ εὐαγγέλιο τοῦ Ματθαίου, ἐκεῖ πὼς μιὰ γιὰ τὸ: εἰ ἔξεσιν ἀνθρώπων ἀπολῶσαι τὴν γυναίκα αὐτοῦ κτλ. κτλ.—Διάβασε δλάκερο τὸ κεφάλαιο, τὸν ἕνα σίχο ὕστερ' ἀπὸ τὸν ἄλλο:

«Ὅν ἀνέγνωτε, ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς» καὶ εἶπεν «Ἐνεκεν τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μιάν;» «Ὅσοι οὐκέτι εἰσὶν δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. Ὅ σὶν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωρίζεται.»

Σὰ διάβασε δλάκερο τὸ κεφάλαιο κοίταξε κάμποσο φορὲς τὸ βαθουλιασμένο πρόσωπο τῆς νεκρῆς, πὼς φαίνοντανε μικρὸ σὶν τὸ κεφάλι ἐνὸς παιδιοῦ,

έτσι καθώς άκοιμπούσε πάνω στο φτωχικό μαξιλάρι, περιτριγυρισμένο από τ' άροκάνιστα σανίδια και τὰ ελατόκλαδα, που σκεπάζανε όλάκερο τὸ φέρετρο μέσα στο μικρὸ κείνο χώρο.

Πῶρα όμως ένοιωθε πάλι κάτι βαρὺ μέσα του, γιατί δὲν μπόρεσε νὰ δώσει ἕναν ἀποχαιρετισμὸ στὴ γυναίκα του προτοῦ πεθάνῃ.

Καί μ' ὄλο πὸν τῆς εἶχε διαβάσει τὸ λόγο τοῦ θεοῦ μπροστά στο φέρετρό της κ' εἶχε μπλέξει τὸ ἕνα μὲ ἄλλο τὰ σκληρά της δάχτυλα πάνω στο στήθος της, τοῦ φαινότανε πῶς αὐτὸς ὁ ἴδιος δὲν τῆς εἶχε πῆ τίποτα. Καί μ' ὄλο πὸν ὁ Γιόχαν στεκότανε ἀκόμα πλάι του, πλησίασε τὸ φέρετρο καὶ σιγγονιασ καὶ μὲ τὰ δυὸ του χέρια τὸ βιβλίο, σὰ νὰ θέλε μ' αὐτὸ νὰ βρῆ τρόπο γιὰ νὰ ἐκφράσῃ εὐκολότερα τὰ λόγια πὸν γύρευε, εἶπε: «Ήσουν ἡ γυναίκα μου τόσα και τόσα χρόνια, σὸ μυστηριώδες τὸ κρεβάτι μου, σὸ μὸν ἑτοιμαζες τὸ φαί μου, σὸ γέννησες τὰ παιδιά μου. Κοιμήσου τώρα ἡσυχῆ, γιατί γέρασες πιά και γιατί ἀρκετὰ δούλεψες στὴ ζωὴ σου!»

Ἐπειτα γύρισε πίσω του, κοίταξε ἀπότομα τὸ Γιόχαν, γιὰ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ νὰ δείξῃ μιὰν ὁποια νᾶνε ἐκπληξῆ, καὶ θῆκε σιγὰ μαζί του ἀπ' ὄξω, κλείνοντας τὴν πόρτα.

Σὰν μῆκανε όμως κί' οἱ δυὸ μέσα στὴν κάμαρα, τότε πρωτόδε πῶς μιὰ θεοὴ ἦταν ἀδειανή. Καὶ σιγγονιασ στο Γιόχαν εἶπε: «Δὲ θὰ μείνῃς δῶ πέρα ὥσπου νὰ μπορέσουμε νὰ θάψουμε τὴ γρηά;»

Ὁ Γιόχαν κοίταξε πλάγια του, ἔφτυσε χάμω, ξανακοίταξε λοξὰ τὸ Ζέντεριμπεργκ καὶ ρούφηξε κάποιες δυνετιές ρουφηξιές ἀπὸ τ' ἀναπόσπαστο τοιμοῦκι του, πὸν κρεμότανε πάντα στο σόμα του. Συνειδησιμένος όμως νὰ ὑποχωρῆ πάντα καὶ στοὺς ἄλλους μπροστά, ἀπάντησε: «Ναί, δὲν μπορεὶ βέβαια νὰ γίνῃ διαφορετικά.»

Ὁ Ζέντεριμπεργκ τὸν εὐχαρίστησε, γιατί σκεφτότανε ὅτι εἶχε πει ἡ γρηά τὴν προηγούμενη μέρα: Εἶνε τόσο φοβερὸ νὰ μένῃ κανεὶς ὀλομόναχος!

Μετὰφρ. ΛΕΟΝΤΑ ΚΟΥΚΟΥΛΑ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

Φίλε «Νουμά»,

Ἀπὸ ἕνα Βασιλικὸ διάταγμα κατάντησε νὰ μὴν ἔχουμε κανένα εἰδὸς ἀκοπώτερο. Κατάντησε νὰ φυτρώνουν ὡπως τὸ σπανάκι ἢ τὰ γαϊδουράγκαθα. Ἔτσι κῆ δημοτικὴ γλῶσσα γλύστρησε τὸ κατῶφλι τοῦ σχολιοῦ. Ἀπλὸ ἀπτό κέφαλο. Τὸ δύσκολο εἶναι ἡ ἐ φ α ρ μ ο γ ῆ καὶ θαρρῶ ὁ Ρουσὸ νᾶταν πού κοπανούσε ἀκούραστα—στο ἔσπρι ντὲ λουά, ὅσο θυμάμαι—πῶς τὸ παραβοτάσισμα σοφῶν νόμων θᾶπρεπε νὰ τὸ ζητήσουμε στὴ κακὴ ἐφαρμογὴ τους καὶ στοὺς ἐφαρμοστές τους πῶναι χειρότεροι. Ἡ παρατήρησι ἀπὴ δικαιοῦνεται καθημερνὰ ἀπὸ τὰ πράγματα καὶ θὰ τὸ πεθυμούσαμε νὰ τὴ προσέξουν πολὺ, οἱ Ἐκπαιδευτικοί, στο μεγάλο ζήτημα «τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ὁμιλουμένης εἰς τὰ δημοτικὰ σχολία». Δὲ λέω τίποτε νέο, ἀν πῶ πῶς ὅσο μὴν χρειαστήκαν στο τελευταῖο τύπωμα τοῦ βιβλίου, καινούρια στοιχεῖα, ἡ ψυχὴ τοῦ σχολιοῦ, πῶναι ὁ δάσκαλος, κ' ἡ ψυχὴ τοῦ βιβλίου πῶναι

ὁ συγγραφέας, μείνανε οἱ ἴδιοι, ἀπτοί, ἀπτότατοι. Γιὰ νὰ δοῦμε ὅτι πεθυμήσαμε χρειάζεται γενικὸ ἄλλαγμα—ἔχι μασκάρεμα—στὴ διπλῆ ἀπτή ψυχὴ πού μένει ἀκόμα «κλασικὴ» ἀλλοιώτικα θ' ἀναγκαστοῦμε νὰ πούμε κέμετς «κοροασιτί» κῆρδὲν εἰς τὸ πηλίκον».

ΝΟΥΜΑΔΙΚΟΣ

**

ΓΙΑ ΜΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ἀξιότιμοι κύριοι Διευθυντὴ καὶ Ἐκδότη τοῦ «Νουμά».

Ὁ κ. Α. Κουκούλας στο γράμμα πὸν δημοσίεψε στο φυλλάδιο 16 (1919) σελ. 260 τοῦ «Νουμά» γράφει γιὰ τὴ μετάφρασή μου τῆς «Χιονιάς» τοῦ Γκέιερσταμ. Λοιπὸν ἀπαντῶ στο κ. Α. Κ.

Τὴ μετάφραση τῆς «Χιονιάς» ἔκαμα πρῶτος καὶ ἀνάγγελια τὴ δημοσίευσί της στο «Βωμό» δέκα μέρες πρὶν ἀρχίσει ὁ κ. Α. Κ. Ὅμως ὁ κ. Α. Κ. μόλις εἶδε τὴν ἀγγελία βιάστηκε νὰ μεταφράσει καὶ κείνος γιὰ νὰ μὲ προλάβει. (*) Δὲν τὸ κατάφερε, γιατί ἡ δικὴ μου δημοσιεύτηκε ὀλόκληρη πρὶν δεκαπέντε μέρες στο κ. Α. Κ. ἀκόμα ἔξακολουθᾷ. Ἡ ἐκφραση «Χιονισμένος Χειμῶνας» δὲ θὰ πει τίποτα ρωμαίικα, ἐνῶ ἡ λέξη «Χιονιάς» εἶνε δημοτικὴ καὶ σημαίνει βαρὺ χειμῶνα μὲ χιόνια, γι' αὐτὸ τὴν προτίμησα. Ὅμως ὁ κ. Α. Κ. δὲ σκοτίζεται ἀν οἱ λέξεις του ἔχουν ἔννοια, ἀφοῦ μεταχειρίζεται πολλὲς χωρὶς σημασία, λ. χ. χιονιλέτρι, δερνάμενο χιόνι κλπ. Τὸ ἄριμ μεταφράζω ὅπου πρέπει φτωχός, λ. χ. ὁ φτωχὸς Γιόχαν, arme Johann πὸν μὸν τ' ἀντιγράφει ὁ κ. Α. Κ.—Δέγμα θὰ πει καὶ προβιά, π. χ. δέγμα ἀροκόδας, κουναδιοῦ κλπ.—Pfahl ἐκεῖ σημαίνει κάγκελο πὸν εἶναι κί' αὐτὸ ἕνα κομμάτι ξύλο.

Ἔρω κατὰβαθα ἑλληνικὰ καὶ γερμανικὰ καὶ μπορῶ χρόνια νὰ δασκαλέω τὸν κ. Α. Κ. πὸν δὲ γνωρίζει καὶ πρέπει νὰ μάθει πῶς Hügel θὰ πει λόφος καὶ ὄχι βουνοπλαγιά, Ebene πεδιάδα καὶ ὄχι λιγκαδιά, ungeduldig ἀνυπόμονος καὶ ὄχι ἀνήσυχος, vortauern ἀποκλείνω μὲ τοῖχο (χιόνι) καὶ ὄχι σκεβρώνω, eingeschneit sein μένω ἀποκλεισμένος ἀπὸ χιόνι καὶ ὄχι χιονίζει, Hineinthun βάζω μέσα καὶ ὄχι εἰσιμάζω, κί' ἄλλα χιλιάδες πὸν ἀν τὰ σωριάσω θὰ κουκουλώνουνταν γιὰ πάντα ὁ κ. Κουκούλας. Φανερὸ καὶ στο κ. Α. Κ. διορθῶναι τὴ μετάφρασή του, ἡ αἰτία πῶς ἀντιγράφει τὴ δικὴ μου, ἐνῶ στο πρῶτο εἶνε ἀφισιμένος στῆς δυνάμεις του.

Ὁ κ. Α. Κ. δὲ μπορεὶ γερμανικὰ νὰ ξεχωρίσει κί' ἀνακατῶναι τοὺς ἐνικούς καὶ τοὺς πληθυντικούς, τοὺς ἐνεστώτες, τοὺς παρατατικούς κί' ἀόριστους, ἔτσι οἱ δύστιχοί του ἀναγνώσται δὲν ἔχουν ἔννοια ἀριθμοῦ καὶ χρόνου.

«Ἐπίπονη ἡσυχία» θὰ πει ἐκεῖνο πὸν ἀνάλογό του εἶνε τὸ γαλλικὸ silence pénible πὸν τὸ μεταχειρίζονται ὅλοι οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς. Αὐτοὺς δὲ θὰ τὸς γνωρίζει ὁ κ. Α. Κ. γιατί ὅλη ἡ φιλολογικὴ πηγὴ του εἶναι τὰ τριαντάλεφα λαϊκὰ τομάρια τῆς Universals Bibliothek ἀπ' ὅπου μεταφράζει ὅπως τὸ χε. Ἀθήνα 15)1919.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ

* Σημ. τὸ «Νουμά» Βεβαιώνουμε τὸν κ. Α. Γαλιούρη πῶς ὁ κ. Α. Κουκούλας εἶχε ἑτοιμὴ τὴ μετάφρασή του ἕνα μῆνα πρὶν ἀναγγελθεῖ ἡ μετάφραση ἡ δικὴ του.